

การศึกษาปัจจัยการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง คดียาเสพติดให้โทษ เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ A study of recidivism factors of narcotic drug inmate at Prachuapkhirikhan provincial prison

นิติทัศน์ แสนบุญศรี *

Nititut Sanboonsri

จอมเดช ตรีเมฆ**

Jomdet Treemek

■ บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสถานการณ์การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดีที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดของเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) เพื่อศึกษาปัญหาหรือสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง และ (3) เพื่อนำเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อลดหรือแก้ปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่เคยต้องโทษจำคุก การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมผู้ต้องขังชายจำนวน 300 คน ที่ต้องโทษจำคุกภายในเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และกลับไปกระทำความผิดซ้ำ โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (interview) ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 4 คน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ต้องขังที่เคยต้องโทษจำคุกและได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษจากเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และกลับไปกระทำความผิดเกี่ยวกับ

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต
Master of Arts, Social Leadership business and politics Program., Rangsit University

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร.อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้อำนวยการหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานำทางสังคม
ธุรกิจและการเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต

Asst. Pol. Capt Ph.D., Advisor and Director Social Leadership business and politics Program., Rangsit University

Received: July 12, 2022 Revised: January 5, 2023 Accepted: January 31, 2023

ยาเสพติดให้โทษ จนกระทั่งกลายเป็น “ผู้กระทำผิดซ้ำ” และคนในสังคมตราหน้าว่า “ซี้คุก ซี้ตาราง” ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไปมีอายุ 30-39 ปี โดยมีการกระทำผิดครั้งที่ 2 สูงที่สุด ผู้ต้องขังมีประวัติครอบครัวที่อบอุ่น มีความตั้งใจประกอบอาชีพ และหารายได้เลี้ยงครอบครัว เมื่อได้รับการพ้นโทษผู้ต้องขังประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ ส่งผลให้มีรายได้ไม่เพียงพอ เกิดปัญหาทำให้ครอบครัวแตกแยก ร่วมกันมีความคิดว่า คนในสังคมถูกเหยียดหยาม นอกจากนี้ การกลับไปอาศัยอยู่ในชุมชนที่มียาเสพติดให้โทษแพร่ระบาด จึงเป็นสาเหตุให้กลับไปกระทำผิดซ้ำอีกครั้ง สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ พฤติกรรมการต้องโทษจำคุก ได้เรียนรู้วิธีการ สถานที่ แหล่งจำหน่ายยาเสพติดให้โทษจากผู้ต้องขังในเรือนจำฯ เมื่อพ้นโทษจึงได้กลับเข้าสู่วงจรยาเสพติดให้โทษ นอกจากนี้ พบว่าการมีทัศนคติว่า “การติดคุก” ไม่ใช่การลงโทษและไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ส่งผลให้ผู้ต้องขังมีการกระทำผิดซ้ำอีกหลายครั้ง สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง คือ การปรับปรุงแก้ไขบุคลิกภาพของผู้ต้องขังเพื่อให้ปรับตัวเข้ากับกฎเกณฑ์ของสังคมตามขั้นตอนหรือกระบวนการและวิธีการของกรมราชทัณฑ์และการฝึกอาชีพ การศึกษา ตลอดจนงานการให้การสงเคราะห์ สนับสนุนและการเปิดโอกาสของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เป็นภาคีเครือข่ายภาคสังคม ในการช่วยเหลือผู้กระทำผิดซ้ำหรือผู้พ้นโทษอย่างจริงจังเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ

คำสำคัญ: การกระทำผิดซ้ำ, ยาเสพติดให้โทษ, ผู้ต้องขัง, เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

■ Abstract

The purposes of this research are (1) to study the status of inmate recidivism in drug related cases of Prachuapkhirikhan provincial prison and (2) to study the problems or causes of inmate recidivism and (3) to propose solutions to solve the problems of recidivism for those who have been imprisoned. The behavior of 300 male inmates who were imprisoned in the Prachuapkhirikhan provincial prison and reoffend were sampled. Quantitative data were collected using questionnaires, while qualitative data were obtained from the in-dept interviews of 4 inmates who repeated offense more than twice.

The study revealed that inmates who had been sentenced to imprisonment from Prachuapkhirikhan provincial prison returned to commit drug-related offenses. The inmates became “Repeat offenders” and were reviled as “Prisoners scumbag” by people in society. The prisoners who committed 2 or more repeated offences were 30-39 years old with the highest numbers of the second offense. The prisoners have grown up by warm family background and possess career intentions to earn money for their family. After being released from prison, the inmates face difficulties in their career resulting in insufficient income. This leads to family problems along with

judgment of people in society. In addition, returning to the community with widespread drug abuse can be the reason for the repeated offense. The other important factor is imprisonment behavior of prisoners who learnt from other inmates in the prison about how and where to sell the narcotic drugs. Then, after being released from prison, they return to the cycle of drugs. Moreover, the prisoners have the attitude that “going to jail” is not a punishment and is not afraid of the law, as a result, inmates have repeated the offenses several times. The solutions for recidivism problem of inmates are the prisoner’s personality improvement to apply for procedures of Department of Corrections and vocational training. Moreover, offer, support and opportunity from the government and private sections to help the offenders or those who are released to live normally in society are also essential.

Keywords: Recidivism, Drug, Inmates, Prachuapkhirikhan provincial prison

■ บทนำ

ในปัจจุบันปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษภายในประเทศมีจำนวนมาก เนื่องจากหลายสาเหตุหลายปัจจัยด้วยกัน อาทิ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สภาพจิตใจ สภาพแวดล้อมและชุมชนซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาสังคมที่ก่อให้เกิดความเสียหายและความสูญเสีย

ทั้งในด้านชีวิต ทรัพย์สิน ความเป็นอยู่ของมนุษย์เป็นอย่างมาก เมื่อมีการกระทำความผิด การก่อให้เกิดอาชญากรรมหรือกระทำความผิดตามกฎหมายที่เกิดขึ้น ความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดให้โทษ มักจะเป็นส่วนสำคัญ และเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่เป็นความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ กลุ่มผู้กระทำความผิดมักจะมีอายุลดน้อยลงไปจากเดิม หรือเคยกระทำความผิดตามกฎหมายมาแล้วหนึ่งครั้ง จนเป็นที่สังเกตเห็นได้ว่า กลุ่มผู้กระทำความผิดบางส่วนเคยต้องโทษจำคุกหรือเป็นผู้ต้องขังที่พ้นโทษออกไป แต่วนกลับไปกระทำความผิดซ้ำไม่ว่าจะเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่เกี่ยวข้องก็ตาม แต่ในส่วนความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นเป็นความผิดทางอาญาแบบถูกกำหนดให้เป็นความผิด (mala prohibita) กล่าวคือ เป็นความผิดที่ไม่ใช่ความเลวร้ายในตัวเอง ไม่ได้กระทำต่อบุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของบุคคลอื่นโดยตรง หรือไม่ได้มีผู้เสียหายโดยตรง ดังเช่น การกระทำความผิดแบบเป็นความผิดในตัวเอง (mala in se) เช่น ความผิดเกี่ยวกับชีวิตหรือการฆ่าผู้อื่น แม้กระทั้งความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือการเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง แต่ผลกระทบจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษที่เกิดขึ้น ทำให้สังคมส่วนรวมเกิดปัญหาหลาย ๆ อย่างตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้สังคมตั้งข้อสังเกตว่า บทบาทของเรือนจำอาจส่งผลหรือมีผลต่อพฤติกรรมของการกระทำผิดของผู้ต้องขังหรือไม่การแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรม การกระทำความผิดของผู้ต้องขังที่ได้กำหนดไว้ตามนโยบายหรือแผนการดำเนินงาน อาจจะได้ผลหรือไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรมการกระทำผิดได้

กรมราชทัณฑ์ เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม มีวิสัยทัศน์ คือ “เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง เพื่อคืนคนดี มีคุณค่าแก่สังคม” ภารกิจหลักคือ ควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีอาชีวะและบำบัดฟื้นฟู และแก้ไขพฤตินิสัยของผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น ยังเป็นหน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรมที่มีหน้าที่ในการควบคุมผู้กระทำความผิดตามคำพิพากษาของศาลแล้ว ยังมีหน้าที่สำคัญในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำความผิดให้กลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุข อย่างไรก็ตามผู้กระทำผิดเหล่านี้ได้ถูกหล่อหลอมมาจากสถาบันทางสังคมหรือสภาพแวดล้อมมาเป็นเวลานาน การแก้ไขในเรือนจำเพียงระยะเวลาล้าน ๆ จึงเป็นเรื่องที่ยากลำบาก ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา กรมราชทัณฑ์ได้พยายามอย่างยิ่งที่จะคิดค้นสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด โดยยึดการดำเนินงาน การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำมีความจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การรับตัวมาคุมขัง จนถึง การดูแลหลังการปลดปล่อย เพื่อตอบสนองความคาดหวังของสังคม เพื่อคืนคนดีมีคุณค่าสู่สังคม

จากสถิติระบบข้อมูลผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์สำรวจ ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2564 พบว่า มีผู้ต้องขังราชทัณฑ์ทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 285,182 คน แยกเป็นผู้ต้องราชทัณฑ์ชายจำนวน 252,207 คน คิดเป็นร้อยละ 88.44 ผู้ต้องราชทัณฑ์หญิงจำนวน 32,975 คน คิดเป็นร้อยละ 11.56 และจากการสำรวจข้อมูลผู้ต้องราชทัณฑ์ โดยเฉพาะ คดียาเสพติดให้โทษทั่วประเทศ ปรากฏว่า

มีจำนวนมากถึง 234,666 คน คิดเป็นร้อยละ 82.28 ของผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ โดยแบ่งเป็นชาย 206,614 คน คิดเป็นร้อยละ 72.44 หญิง 28,052 คน คิดเป็นร้อยละ 9.84 (http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2021-10-01&report=)

เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ (เขต 7) โดยเฉพาะเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ระบบข้อมูลผู้ต้องขัง : เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์) พบว่า ปัจจุบันมีผู้ต้องราชทัณฑ์ จำนวนทั้งสิ้น 2,127 คน โดยแบ่งเป็น ผู้ต้องขังชายจำนวน 1,873 คน และผู้ต้องขังหญิง จำนวน 254 คน สำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำที่ต้องโทษจำคุกเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป ปรากฏว่า มีจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 590 คน คิดเป็นร้อยละ 27.74 แบ่งเป็น คดียาเสพติดให้โทษ จำนวน 424 คน คิดเป็นร้อยละ 19.93 และคดีทั่วไป เช่น ลักทรัพย์ เพศ รำกาย ฯลฯ จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 7.81 โดยเฉพาะ เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นเรือนจำจังหวัดขนาดเล็กที่มีผู้ต้องขังกระทำความผิดกฎหมายมากกว่า 2,000 คน และเป็นผู้กระทำผิดซ้ำจำนวนมากถึง 590 คน แสดงให้เห็นว่า สภาพเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน ตลอดจนครอบครัว พฤติกรรม เป็นปัจจัยสำคัญทำให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษกลับไปกระทำผิดซ้ำ ในคดียาเสพติดให้โทษ จำนวน 424 คน คิดเป็นร้อยละ 70.75 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2564) มากกว่าคดีทั่วไปอื่น ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังทั้งหมด (<http://10.1112.74.1/primism-search/Report102/ReportMain.aspx?date=20211001>)

อีกทั้ง ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่เรือนจำจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม จึงมีความสนใจปัญหา ข้อเท็จจริง หรือสาเหตุต่าง ๆ ของผู้ต้องขังที่พ้นโทษและกลับไปกระทำผิดซ้ำ กอปรกับลักษณะของผู้กระทำความผิดซ้ำคดีอาญาเสพติดที่มีลักษณะการกระทำผิดแตกต่างกันออกไป เช่น ความผิดฐานผลิต นำเข้าหรือส่งออก หรือผลิต หรือนำเข้าหรือส่งออกเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ โดยผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อสอบถามปัญหาข้อเท็จจริงเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นรายกลุ่ม และเฉพาะตัวบุคคลได้อย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญการตอบแบบสอบถามของผู้กระทำผิดซ้ำ ทำให้ทราบปัญหา ข้อเท็จจริง พฤติกรรมทัศนคติ ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว สังคม ชุมชน และข้อมูลด้านยาเสพติดที่ชัดเจนเป็นความจริง

การศึกษาค้นคว้านี้ สามารถนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้มาเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานระดับบุคคล การหาแนวทางกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน หรือมาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาวุฒิต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อจักได้เป็นผลดีและเป็นประโยชน์แก่สังคมโดยรวมอย่างแท้จริงต่อไปด้วย

■ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาเสพติดของเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. เพื่อศึกษาปัญหาหรือสาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

3. เพื่อนำเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อลดหรือแก้ปัญหการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่เคยต้องโทษจำคุก

■ ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาเพื่อให้ทราบสาเหตุปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดให้โทษที่เพิ่มมากขึ้น เป็นการศึกษาพฤติกรรมผู้ที่เคยต้องโทษภายในเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และกลับไปกระทำความผิดซ้ำ ในคดีอาญาเสพติดให้โทษ รวมทั้งนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้เป็นข้อมูลสำหรับการหาแนวทางกำหนดนโยบาย หรือมาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาวุฒิต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อจักได้เป็นผลดีและเป็นประโยชน์แก่สังคมโดยรวมอย่างแท้จริงต่อไปด้วย โดยการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (independent variables)

1.1 ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ (1) อายุ (2) สถานภาพ (3) ระดับการศึกษา (4) อาชีพ และ (5) รายได้

1.2 ด้านสังคมและชุมชน ได้แก่ ที่อยู่อาศัย

1.3 การต้องโทษจำคุกในเรือนจำ

ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่

กระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติดให้โทษเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ต้องขังชายกระทำผิดซ้ำคดีอาญาเสพติดให้โทษ ครั้งที่ 2 - ครั้งที่ 5 ขึ้นไป จำนวน 300 คน

และถูกคุมขังภายในเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะเรือนจำจังหวัดจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาการวิจัย

ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2564

■ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติดให้โทษเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” พบว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ประโยชน์ทางด้านวิชาการ

1.1 ทำให้ทราบปัญหาพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ มีส่วนเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมครอบครัว หรือเรื่องอื่นใด ซึ่งจะเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้างานวิจัย เพื่อปรับปรุงจัดทำโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง ตามลักษณะแห่งคดีและพฤติกรรมการกระทำผิดของเรือนจำและกรมราชทัณฑ์

1.2 ทำให้ทราบว่าสภาพภายในเรือนจำหรือการใช้ชีวิตภายในเรือนจำมีผลต่อพฤติกรรมของผู้กระทำผิด โดยไม่เกรงกลัวในการถูกคุมขังและกลับไปกระทำผิดซ้ำหรือไม่

2. ประโยชน์ด้านปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดซ้ำ

2.1 นำผลวิจัยที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน การศึกษา การฝึกอบรม การพัฒนาจิตใจ รวมทั้งการจัดทำโครงการ/หลักสูตรโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง แต่ละคนอย่างเหมาะสมตามลักษณะ

สาเหตุ พฤติกรรมและประเภทของการกระทำ ความผิด เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบันมีความต่อเนื่องในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรม ของผู้กระทำผิดซ้ำ

2.2 การปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เรือนจำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ มีประสิทธิภาพในการแก้ไขฟื้นฟูและสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมผู้ต้องขังเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นกับภาคสังคมต่อไป

■ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ทฤษฎีติดตรา หรือประทับตรา (Labeling Theory) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitative) ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential association theory) ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดต่าง ๆ เช่น

ทฤษฎีติดตราหรือประทับตรา เป็นทฤษฎีหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด โดยเฉพาะการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้ว ซึ่งพยายามชี้ให้เห็นว่าสังคมหรือปฏิกิริยาทางสังคม มีส่วนทำให้บุคคลกลายเป็นผู้กระทำผิดซ้ำ เพราะไม่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยกระทำผิดแก้ตัว โดยเฉพาะความผิดเล็กน้อยหรือความผิดครั้งแรกที่ไม่ร้ายแรง แม้ว่าผู้กระทำผิดที่ถูกตัดสินจำคุกไปแล้วระยะหนึ่งเมื่อมีความประพฤติดี สำนักตระหนกในการกระทำผิด มีการลดหย่อนผ่อนโทษให้ หรือพักการลงโทษ เพื่อจะได้ปล่อยตัวก่อนกำหนดพ้นโทษจริงตามคำพิพากษาขอศาล แต่พฤติกรรมและการทำความผิดของผู้ที่เคยต้องโทษ

จำคุก ทำให้คนในสังคมหรือคนส่วนใหญ่ มีการ
ประทับตราในเชิงลบให้กับพฤติกรรมของ
ผู้กระทำความผิด

ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitative)
มีแนวคิดที่ว่า ผู้กระทำความผิดของมนุษย์
ถูกกำหนดหรือถูกกดดันจากปัจจัยต่าง ๆ ของ
สภาพแวดล้อมทางสังคมหลายอย่างรวมกัน เช่น
ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยทางชีวภาค และปัจจัย
สภาพแวดล้อม หรือความเป็นอยู่ของครอบครัว
การกระทำความผิด จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจาก
ปัจจัยหลาย ๆ อย่างรวมกันและอาจแตกต่างกัน
กันไปแต่ละบุคคล การลงโทษจึงไม่ควรมุ่งเน้น
ไปที่การกระทำความผิดเป็นหลัก แต่ควร
พิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำความผิด
และหาแนวแก้ไข ให้โอกาสผู้กระทำความผิด
กลับตัวหรือแก้ไขปรับปรุงตัวเอง ไม่ให้กระทำ
ความผิดซ้ำอีกครั้ง เมื่อผู้กระทำความผิดต้องโทษ
จำคุก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการอบรมแก้ไข
ในด้านต่าง ๆ เช่น การฝึกวิชาชีพ การให้
การศึกษา การอบรมทางศีลธรรมและศาสนา
เพื่อพัฒนาจิตใจ การบำบัดแก้ไขเป็นกลุ่มและ
รายบุคคล เพื่อมุ่งแก้ไขไม่ให้กลับไปกระทำ
ความผิดซ้ำอีก ถึงแม้ผู้กระทำความผิดจะไม่กลัว
การลงโทษตามกฎหมายหรือต้องโทษจำคุก
ก็ตาม

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง
(Differential association theory) มีแนวคิดที่ว่า
การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันนั้น
มาจากสังคมที่ไร้ระเบียบ และสังคมที่มีความ
ขัดแย้ง กระบวนการที่บุคคลจะเข้ามามีส่วน
เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาชญากรรมที่เกิดจาก
การเรียนรู้ การติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้พฤติกรรม
อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่สนิทสนม

ใกล้ชิดกัน การคบหาสมาคมกับบุคคลที่
แตกต่างกัน เพราะว่า มีความเห็นตรงกันกับผู้
ละเมิดการละเมิดหรือผิดกฎหมาย การคบหา
สมาคมระหว่างพฤติกรรมอาชญากรรมและ
พฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรม มีความต้องการ
และค่านิยมเดียวกัน

■ วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ประชากร** ผู้ต้องขังชายที่กระทำความผิดซ้ำ
ในคดียาเสพติดให้โทษ ครั้งที่ 2 - ครั้งที่ 5 ขึ้นไป
ที่มีลักษณะฐานความผิดแตกต่างกัน เช่น ผลิต
นำเข้าหรือส่งออก หรือผลิตหรือนำเข้าหรือส่งออก
เพื่อจำหน่ายหรือจำหน่าย หรือมีไว้ในกา
รครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพ ตามกฎหมาย
ว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ โดยการสุ่มตัวอย่าง
แบบเจาะจง (purposive sampling) จากผู้ต้องขัง
ที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดให้โทษ ทั้งหมด
424 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2564) โดยการ
คัดเลือกผู้ต้องขังที่สมัครใจ และยินยอมให้ข้อมูล
ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 300 คน
คิดเป็นร้อยละ 70.75 ประกอบด้วย

1.1 ผู้กระทำความผิดซ้ำ ครั้งที่ 2
จำนวน 234 คน

1.2 ผู้กระทำความผิดซ้ำ ครั้งที่ 3
จำนวน 50 คน

1.3 ผู้กระทำความผิดซ้ำ ครั้งที่ 4
จำนวน 12 คน

1.4 ผู้กระทำความผิดซ้ำ ครั้งที่ 5 ขึ้นไป
จำนวน 4 คน

2. **กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ** คัดเลือกแบบ
เจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ ได้แก่
การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)

จากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2 - ครั้งที่ 5 ขึ้นไป โดยเลือกกลุ่มผู้ต้องขังที่ตอบแบบสอบถามที่สามารถให้ข้อมูลการวิจัยตามที่กำหนดและสมัครใจให้ข้อมูล จำนวน 4 คน ดังนี้

2.1 ผู้กระทำความผิดซ้ำ ครั้งที่ 2

จำนวน 1 คน

2.2 ผู้กระทำความผิดซ้ำ ครั้งที่ 3

จำนวน 1 คน

2.3 ผู้กระทำความผิดซ้ำ ครั้งที่ 4

จำนวน 1 คน

2.4 ผู้กระทำความผิดซ้ำ ครั้งที่ 5 ขึ้นไป

จำนวน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ลักษณะคำถามปลายเปิด (open-ended questions) และปลายปิด (closed questions) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะคำถามเป็นปลายปิด (closed questions) มีคำตอบให้เลือก เพื่อให้ตรงตามเป้าหมาย หรือจุดประสงค์ ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ภูมิภาค สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ต่อเดือน และการเล่นการพนัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางครอบครัว สังคม ชุมชน และเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ก่อนถูกจำคุก ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดาตนเองกับครอบครัว ตนเองกับภรรยา บุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาในชีวิต พฤติกรรมของสมาชิกภายในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัย บุคคลที่รับอุปการะหรือ

พักอาศัยอยู่ด้วยภายหลังพ้นโทษ ความรู้สึกของบุคคลที่รับ อุปการะ หรือความสัมพันธ์และความรู้สึกของบุคคลในชุมชน ภาระหนี้สินส่วนตัว ฐานะทางการเงิน การประกอบอาชีพ ภายหลังได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การต้องโทษ และการใช้ชีวิตในเรือนจำ ประกอบด้วย ประวัติการเสพ การค้าหรือจำหน่าย ยาเสพติดให้โทษ การต้องโทษจำคุก (ปัจจุบัน) พฤติกรรมและฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ สาเหตุการกระทำผิดซ้ำ และข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเรือนจำระหว่างถูกคุมขัง ได้เรียนรู้การพฤติกรรม หรือการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจากผู้ต้องขังอื่นหรือไม่ การศึกษาหรืออบรมฯ หลักสูตรที่ได้รับการศึกษากิจกรรมยามว่างมีการกระทำผิดวินัยหรือลักลอบกระทำผิดวินัย หน้าที่และการทำงาน ขณะที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำฯ สภาพความเป็นอยู่ด้านอาหาร ด้านการพักผ่อน/หลับนอน ด้านการรักษาพยาบาล และการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำเข้มงวดมากหรือน้อยเพียงใด

ส่วนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ผู้กระทำความผิดซ้ำ ครั้งที่ 2 - ครั้งที่ 5 ขึ้นไป จำนวน 4 คน ลักษณะคำถามปลายเปิด (open-ended questions) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ ประวัติเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว ในวัยเด็ก ลักษณะการเลี้ยงดูของครอบครัว พฤติกรรม การกระทำ ความผิดในครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำที่ผ่านมา การคบเพื่อน ลักษณะของกลุ่มเพื่อน สภาพความเป็นอยู่ ลักษณะของชุมชนที่อยู่อาศัย ชีวิต แนวทางและค่านิยมในการ ดำเนินชีวิต พฤติกรรม การเสพยาเสพติด ปัจจัยที่เป็น

แรงผลักดันให้กระทำความผิดซ้ำ ตลอดจน การปฏิบัติตน การใช้ชีวิต ประจำวันขณะที่ต้องโทษ คุมซึ่งอยู่ภายในเรือนจำฯ และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อจะได้ออกไปใช้ชีวิตภายนอก โดยไม่หวน กลับไปกระทำความผิดซ้ำ

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์แบบสอบถาม

2. กำหนดข้อมูลที่ต้องการคือ สํารวจข้อมูล ของการวิจัยว่าต้องการข้อมูลอะไรจะใช้คำถาม อย่างไร มากน้อยเพียงใด จึงจะได้คำตอบที่ ต้องการ

3. กำหนดรูปแบบที่จะใช้ในการสร้างแบบ สอบถาม ซึ่งใช้แบบปลายปิด โดยมีการกำหนด แนวคำถามจัดลำดับให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึกที่แสดงให้เห็นถึงความ สัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามกับครอบครัว สังคม ชุมชน หรือการต้องโทษจำคุกในปัจจุบัน ได้อย่างถูกต้องและเป็นความจริง

4. สร้างแบบสอบถาม ลงมือเขียนตาม แนวที่วางไว้ตลอดจนรูปแบบที่วางไว้พร้อมชี้แจง ให้ชัดเจน เนื่องจากแนวสอบถามที่ใช้ไม่มี ผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม คำชี้แจงต้อง ชัดเจน คือ ข้อมูลที่ได้เป็นความลับ ข้อมูลที่ได้มา ไม่มีการเผยแพร่แต่อย่างใด

5. ตรวจสอบ นำแบบสอบถามที่ร่าง เสนอ คณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุง ตามคำแนะนำ

6. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้เหมาะสม และตรงตามวัตถุประสงค์

7. ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยผ่านการตรวจสอบ

จากคณะกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปใช้กับผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่กระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดให้โทษ ครั้งที่ 2 - ครั้งที่ 5 ขึ้นไป จำนวน 300 คน จากจำนวน ผู้กระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดให้โทษทั้งหมด 424 คน (ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2564) คิดเป็น ร้อยละ 70.75

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย ตนเอง โดยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตหน่วยงานเสนอต่อผู้บริหารเพื่อขอความ อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขัง ภายในเรือนจำ

2. ผู้วิจัยชี้แจงการกรอกแบบสอบถามและ แจกแบบสอบถามด้วยตนเองและตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำมาประมวลผล

3. ประมวลผลจากข้อมูลที่ได้จากแบบ สอบถาม ด้วยโปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Sciences) เพื่อหาค่าร้อยละ

4. สรุปและอภิปรายผลการศึกษาโดยนำเสนอ ในรูปแบบตารางบรรยายประกอบ

5. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ 2 ครั้งขึ้นไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของแบบสอบถามแล้ว จึงได้นำข้อมูล มาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อทำ การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์

SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

■ ผลการวิจัย

ตามลำดับขั้นตอน ใช้สถิติเชิงบรรยาย ค่าร้อยละ

(Percentage) และสถิติเชิงบรรยายอภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างผู้กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2 - ครั้งที่ 5
ขึ้นไป ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล/สถานภาพ
จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน และจำแนก
ตามพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ ได้ผลการศึกษา
ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล / สถานภาพ จำแนกตามพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

ข้อมูลส่วนบุคคล / สถานภาพ	จำนวน (ร้อยละ)			
	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป
อายุ				
ต่ำกว่า 20 ปี	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
20-29 ปี	58 (24.79)	11 (22.00)	0 (0)	0 (0)
30-39 ปี	110 (47.01)	27 (54.00)	8 (66.66)	2 (50.00)
40-49 ปี	53 (22.65)	10 (20.00)	3 (25.00)	1 (25.00)
50-59 ปี	11 (4.70)	1 (2.00)	1 (8.34)	1 (25.00)
มากกว่า 59 ปี	2 (0.85)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
ภูมิลำเนา				
ภาคเหนือ	3 (1.29)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
ภาคกลาง	201 (85.90)	43 (86.00)	12 (100.00)	4 (100.00)
ภาคใต้	24 (10.26)	4 (8.00)	0 (0)	0 (0)
ภาคตะวันออก	2 (0.85)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4 (1.70)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
ภาคตะวันตก	0 (0)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
สถานภาพ				
โสด	193 (82.48)	0 (0)	11 (91.66)	4 (100.00)
สมรส	22 (9.40)	47 (94.00)	0 (0)	0 (0)
หม้าย	5 (2.14)	2 (4.00)	0 (0)	0 (0)
หย่า	13 (5.55)	1 (2.00)	1 (8.34)	0 (0)
อื่นๆ	1 (0.43)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
การศึกษา				
ไม่ได้รับการศึกษา	2 (0.85)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
ประถม	109 (46.58)	24 (48.00)	7 (58.32)	0 (0)
ม.ต้น	75 (32.06)	18 (36.00)	1 (8.34)	2 (50.00)
ม.ปลาย	41 (17.52)	7 (14.00)	3 (25.00)	1 (25.00)
อนุปริญญา/ปวส.	4 (1.70)	0 (0)	1 (8.34)	1 (25.00)
ป.ตรี	3 (1.29)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

ข้อมูลส่วนบุคคล / สถานภาพ	จำนวน (ร้อยละ)			
	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป
อาชีพ				
ข้าราชการ/พนักงานรัฐ	3 (1.29)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
พนักงานเอกชน	1 (0.43)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
เจ้าของธุรกิจ/อาชีพอิสระ	45 (19.23)	7 (14.00)	1 (8.34)	0 (0)
เกษตรกร/ประมง	36 (15.38)	6 (12.00)	2 (16.66)	0 (0)
รับจ้าง	137 (58.55)	32 (64.00)	6 (50.00)	0 (0)
ว่างงาน	6 (2.56)	3 (6.00)	3 (25.00)	3 (75.00)
อื่นๆ	6 (2.56)	1 (2.00)	0 (0)	1 (25.00)
รายได้				
ไม่มีรายได้	5 (2.14)	3 (6.00)	2 (16.66)	0 (0)
ต่ำกว่า 10,000 บาท	101 (43.16)	16 (32.00)	3 (25.00)	2 (50.00)
10,001-20,000 บาท	115 (49.14)	29 (58.00)	5 (41.66)	2 (50.00)
20,001-30,000 บาท	12 (5.13)	2 (4.00)	1 (8.34)	0 (0)
30,001-40,000 บาท	1 (0.43)	0 (0)	1 (8.34)	0 (0)

2. ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลส่วนบุคคล/สถานภาพ การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 4 คน ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคล/สถานภาพ จำแนกตามพฤติกรรม การกระทำผิดซ้ำ

ข้อมูลส่วนบุคคล / สถานภาพ	การต้องโทษจำคุก (กระทำผิดซ้ำ)			
	ครั้งที่ 2 (กรณีศึกษาที่ 1)	ครั้งที่ 3 (กรณีศึกษาที่ 2)	ครั้งที่ 4 (กรณีศึกษาที่ 3)	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป (กรณีศึกษาที่ 4)
เพศ	ชาย	ชาย	ชาย	ชาย
อายุ	31 ปี	28 ปี	30 ปี	38 ปี
ภูมิลำเนา	จ.ประจวบฯ	จ.ประจวบฯ	จ.ประจวบฯ	จ.ประจวบฯ
สถานภาพ	โสด	โสด	โสด	โสด
การศึกษา	ประถมศึกษา	ม.ต้น	ประถมศึกษา	ประถมศึกษา
อาชีพ	รับจ้าง	รับจ้าง	รับจ้าง	รับจ้าง
รายได้	ต่ำกว่า 10,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท	ต่ำกว่า 10,000 บาท

ลักษณะกลุ่มตัวอย่างผู้กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2 - ครั้งที่ 5 ขึ้นไป มีลักษณะที่คล้ายกัน พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่วัยกลางคน อายุระหว่าง 30-39 ปี ภูมิลำเนาภาคกลาง สถานภาพโสด หรืออยู่เพียงลำพัง โดยเฉพาะกลุ่มผู้กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 3 ส่วนใหญ่มีภรรยาและครอบครัว การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพผู้ใช้แรงงานรับจ้าง มีรายได้ปานกลาง ประมาณ

10,000-20,000 บาท เช่นเดียวกับ กลุ่มตัวอย่าง กรณีศึกษาที่ 1- กรณีศึกษาที่ 4 พบว่า อยู่ในช่วง เป็นผู้ใหญ่วัยกลางคนเหมือนกัน สถานภาพโสด มีรายได้ต่ำ และฐานะค่อนข้างยากจน

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางครอบครัว และความสัมพันธ์ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน และจำแนกตามพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ปัจจัยครอบครัวและความสัมพันธ์ จำแนกตามพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยทางครอบครัว และความสัมพันธ์	จำนวน (คน)/(ร้อยละ)			
	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป
ความสัมพันธ์ในครอบครัว				
อยู่ร่วมกับ บิดา - มารดา	83 (35.48)	15 (30.00)	4 (33.33)	1 (25.00)
อยู่ร่วมกับ บิดา	13 (5.55)	5 (10.00)	0 (0)	0 (0)
อยู่ร่วมกับ มารดา	44 (18.81)	16 (32.00)	3 (25.00)	0 (0)
อยู่ร่วมกับ พี่น้องหรือญาติ	32 (13.68)	4 (8.00)	1 (8.33)	0 (0)
อยู่ร่วมกันกับเพื่อน	3 (1.29)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
อยู่ร่วมกับ ลูก	4 (1.70)	1 (2.00)	2 (16.67)	0 (0)
อยู่ร่วมกันกับ ภรรยา	34 (14.53)	3 (6.00)	2 (16.67)	1 (25.00)
อยู่ลำพังคนเดียว	14 (5.98)	5 (10.00)	0 (0)	2 (50.00)
บิดา (เลี้ยง)-มารดา(จริง)	4 (1.70)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
บิดา(จริง)-มารดา(เลี้ยง)	1 (0.43)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
อื่นๆ	2 (0.85)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
สัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา				
ไม่ได้อยู่ร่วมกัน	93 (39.74)	22 (44.00)	5 (41.67)	1 (25.00)
อยู่ร่วมกันและรักใคร่กันดี	122 (52.13)	27 (54.00)	7 (58.33)	2 (50.00)
ทะเลาะกันเป็นบางครั้ง	16 (6.84)	1 (2.00)	0 (0)	1 (25.00)
ทะเลาะวิวาทเป็นประจำ	3 (1.29)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
สัมพันธ์ระหว่างตนเองกับภรรยา				
ไม่มีภรรยา	150 (64.10)	28 (56.00)	2 (16.66)	1 (25.00)
รักใคร่เข้าใจกันดี	49 (20.94)	14 (28.00)	6 (50.00)	1 (25.00)
ทะเลาะกันเป็นบางครั้ง	16 (6.84)	2 (4.00)	1 (8.34)	1 (25.00)
ทะเลาะวิวาทเป็นประจำ	1 (0.43)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
ต่างคนต่างอยู่	18 (7.69)	5 (10.00)	3 (25.00)	1 (25.00)

ปัจจัยทางครอบครัว และความสัมพันธ์	จำนวน (คน)/(ร้อยละ)			
	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป
สมาชิกในครอบครัวที่เคยต้องโทษจำคุก				
บิดา	11 (4.70)	4 (8.00)	2 (16.66)	0 (0)
มารดา	3 (1.29)	1 (2.00)	0 (0)	1 (25.00)
พี่น้องร่วมบิดา-มารดา	34 (14.53)	3 (6.00)	1 (8.34)	1 (25.00)
พี่น้องต่างบิดา-มารดา	10 (4.27)	2 (4.00)	2 (16.66)	1 (25.00)
ญาติ	21 (8.97)	2 (4.00)	2 (16.66)	0 (0)
ลูก	2 (0.85)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
ไม่มี	153 (65.39)	38 (76.00)	5 (41.68)	1 (25.00)
บุคคลที่รับอุปการะภายหลังพ้นโทษ				
บิดา-มารดา	154 (65.81)	39 (78.00)	9 (75.00)	1 (25.00)
ภรรยา	16 (6.84)	1 (2.00)	0 (0)	2 (50.00)
ญาติ พี่-น้อง	51 (21.80)	4 (8.00)	1 (8.34)	1 (25.00)
ลูก	3 (1.28)	2 (4.00)	2 (16.66)	0 (0)
เพื่อน	3 (1.28)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง	4 (1.71)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
อื่นๆ	3 (1.28)	3 (6.00)	0 (0)	0 (0)
ความรู้สึกของผู้รับอุปการะภายหลังปล่อยตัว				
มีความยินดี	216 (92.31)	48 (96.00)	12 (100.00)	3 (75.00)
เฉยๆ ไม่ยินดียินร้าย	13 (5.56)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
ไม่พอใจ/ไม่สบายใจ	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
ไม่ต้องการให้อยู่ร่วมกัน	2 (0.85)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
อื่นๆ	3 (1.28)	1 (2.00)	0 (0)	1 (25.00)
ฐานะทางการเงินของครอบครัวทั้งหมด				
ยากจน	19 (8.12)	6 (12.00)	1 (8.34)	0 (0)
พอกิน พอใช้	149 (63.68)	32 (64.00)	8 (66.66)	0 (0)
ปานกลาง	66 (28.20)	12 (24.00)	3 (25.00)	4 (100.00)
ร่ำรวย	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

4. ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลปัจจัยทางครอบครัวและความสัมพันธ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 4 คน ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 4 ข้อมูลปัจจัยทางครอบครัวและความสัมพันธ์ จำแนกตามพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยทางครอบครัว และความสัมพันธ์	การต้องโทษจำคุก (กระทำผิดซ้ำ)			
	ครั้งที่ 2 (กรณีศึกษาที่ 1)	ครั้งที่ 3 (กรณีศึกษาที่ 2)	ครั้งที่ 4 (กรณีศึกษาที่ 3)	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป (กรณีศึกษาที่ 4)
ความสัมพันธ์ในครอบครัว	อยู่กับบิดา-มารดา	อยู่กับบิดา-มารดา	อยู่กับบิดา	อยู่กับมารดา
สัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา	อยู่ร่วมกัน	อยู่ร่วมกัน	แยกกันอยู่	แยกกันอยู่
สัมพันธ์ระหว่างตนเองกับภรรยา	โสด	โสด	โสด	โสด
สมาชิกในครอบครัวที่เคยต้องโทษจำคุก	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
บุคคลที่รับอุปการะภายหลังพ้นโทษ	บิดา-มารดา	มารดา	บิดา	มารดา
ความรู้สึกของผู้รับอุปการะภายหลังปล่อยตัว	ยินดี	ยินดี	ยินดี	ยินดี
ฐานะทางการเงินของครอบครัวทั้งหมด	ยากจน	ยากจน	ปานกลาง	ปานกลาง

ลักษณะกลุ่มตัวอย่างผู้กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2-ครั้งที่ 5 ขึ้นไป พบว่า มีลักษณะที่แตกต่างกัน ในด้านความสัมพันธ์ของครอบครัว โดยส่วนใหญ่ ผู้กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2 อยู่ร่วมกับบิดา-มารดา ครอบครัว รักใคร่กันดี แต่เมื่อครอบครัวเกิดความแตกแยก ต้องเลือกอยู่กับบิดา หรือมารดา หรืออยู่เพียงลำพัง จะทำให้มีการกระทำผิดซ้ำมากขึ้นเป็น ครั้งที่ 3 - ครั้งที่ 5 ขึ้นไป ตามลำดับ แต่ถึงอย่างไรก็ตามส่วนใหญ่สมาชิกในครอบครัวไม่เคยต้องโทษจำคุก นอกจากผู้กระทำผิดซ้ำ

เพียงคนเดียว และเมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ บุคคลที่ผู้กระทำผิดซ้ำเลือกอาศัยอยู่ด้วยก่อนต้องโทษ มีความรู้สึกยินดีที่เป็นผู้รับอุปการะ เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 1 และ กรณีศึกษาที่ 2 พบว่า อยู่ร่วมกับบิดา-มารดา มีความสัมพันธ์รักใคร่กันดีภายในครอบครัว แต่กลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 3 และ กรณีศึกษาที่ 4 ครอบครัวมีปัญหา ทำให้บิดาและมารดาแยกกันอยู่ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างกลับไปกระทำผิดซ้ำมากขึ้น ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทาง สังคม ชุมชน และจำแนกตามพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ และเศรษฐกิจ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ปัจจัยทาง สังคม ชุมชนและเศรษฐกิจจำแนกตามพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยทาง สังคม ชุมชน และเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)/(ร้อยละ)			
	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป
ความรู้สึคนในชุมชน เมื่อผู้ต้องขัง ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ				
มีความยินดี	178 (76.07)	25 (50.00)	5 (41.67)	1 (25.00)
เฉย ๆ	54 (23.07)	23 (46.00)	7 (58.33)	3 (75.00)
ไม่พอใจ/ไม่สบายใจ	1 (0.43)	2 (4.00)	0 (0)	0 (0)
ไม่ต้องการให้อยู่ในชุมชน	1 (0.43)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
การประกอบอาชีพ เมื่อผู้ต้องขัง ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ				
รับจ้าง	103 (44.02)	27 (54.00)	5 (41.67)	1 (25.00)
พนักงานบริษัท/เอกชน	3 (1.29)	0 (0)	1 (8.34)	1 (25.00)
เจ้าของธุรกิจ	64 (27.35)	8 (16.00)	2 (16.66)	2 (50.00)
เกษตรกร	49 (20.94)	11 (22.00)	4 (33.33)	0 (0)
ว่างงาน	4 (1.70)	4 (8.00)	0 (0)	0 (0)
อื่นๆ	11 (4.70)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

6. ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลปัจจัยทาง สังคม ชุมชนและเศรษฐกิจ การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 4 คน ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 6 ข้อมูลปัจจัยทาง สังคม ชุมชนและเศรษฐกิจจำแนกตามพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยทาง สังคม ชุมชน และเศรษฐกิจ	การต้องโทษจำคุก (กระทำผิดซ้ำ)			
	ครั้งที่ 2 (กรณีศึกษาที่ 1)	ครั้งที่ 3 (กรณีศึกษาที่ 2)	ครั้งที่ 4 (กรณีศึกษาที่ 3)	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป (กรณีศึกษาที่ 4)
ความรู้สึคนในชุมชน เมื่อผู้ต้องขัง ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ	ยินดี	เฉย ๆ	เฉย ๆ	เฉย ๆ
การประกอบอาชีพ เมื่อผู้ต้องขัง ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ	รับจ้าง	รับจ้าง	รับจ้าง	รับจ้าง

ลักษณะกลุ่มตัวอย่างผู้กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2 - ครั้งที่ 5 ขึ้นไป พบว่า มีลักษณะที่แตกต่างกัน ในด้านความรู้สึกของคนในชุมชน เมื่อผู้กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2 ได้รับการปล่อยตัว คนในชุมชนมีความรู้สึกความยินดีและให้อโอกาสในการกลับเข้ามาอยู่ร่วมในชุมชน แต่เมื่อมีการกระทำผิดซ้ำมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป คนในชุมชนมีความรู้สึกเฉย ๆ และไม่พอใจหรือไม่สบายใจมากขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับ กลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 1 คนในชุมชนมีความรู้สึกยินดีเมื่อผู้ต้องขัง

ได้รับการปล่อยตัว แต่หากมีการกลับไปกระทำผิดซ้ำมากกว่า 2 ครั้ง คนในชุมชนจะมีความรู้สึกเฉย ๆ ไม่สนใจผู้กระทำผิดซ้ำ เมื่อได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษและกลับเข้าไปอาศัยอยู่ในชุมชนเหมือนเดิม

7. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน และจำแนกตามพฤติกรรม การกระทำผิดซ้ำ ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ จำแนกตามพฤติกรรม การกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษ	จำนวน(คน)/(ร้อยละ)			
	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป
ประวัติการเสพ ยาเสพติดให้โทษ				
เคย	207 (88.46)	8 (16.00)	11 (91.66)	2 (50.00)
ไม่เคย	27 (11.54)	42 (84.00)	1 (8.34)	2 (50.00)
ประวัติการค้าหรือจำหน่าย ยาเสพติด				
เคย	176 (75.22)	48 (96.00)	10 (83.34)	4 (100.00)
ไม่เคย	58 (24.78)	2 (4.00)	2 (16.66)	0 (0)
ประวัติการกระทำผิดก่อนต้องโทษ				
ความผิดเกี่ยว ทรัพย์สิน	21 (8.97)	6 (12.00)	2 (16.66)	1 (25.00)
ความผิดเกี่ยว ชีวิต	8 (3.42)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
ความผิดเกี่ยว ร่างกาย	2 (0.85)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
ความผิดเกี่ยว เพศ	2 (0.85)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
ความผิดเกี่ยว ยาเสพติดฯ	189 (80.78)	41 (82.00)	7 (58.34)	2 (50.00)
ความผิดอื่น ๆ	12 (5.13)	2 (4.00)	3 (25.00)	1 (25.00)

8. ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 4 คน ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 8 ข้อมูลปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษจำแนกตามพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ	การต้องโทษจำคุก (กระทำผิดซ้ำ)			
	ครั้งที่ 2 (กรณีศึกษาที่ 1)	ครั้งที่ 3 (กรณีศึกษาที่ 2)	ครั้งที่ 4 (กรณีศึกษาที่ 3)	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป (กรณีศึกษาที่ 4)
ประวัติการเสพยาเสพติด	เคย	เคย	เคย	เคย
ประวัติการค้าหรือจำหน่ายยาเสพติด	เคย	เคย	เคย	เคย
ประวัติการกระทำผิดก่อนต้องโทษ	ยาเสพติด	ยาเสพติด	ยาเสพติด	ยาเสพติด

ลักษณะกลุ่มตัวอย่างผู้กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2 - ครั้งที่ 5 ขึ้นไป พบว่า โดยส่วนใหญ่ผู้กระทำผิดซ้ำ ก่อนการต้องโทษปัจจุบัน มีประวัติการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีพฤติกรรมเสพยาเสพติดให้โทษ และมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินรอลงมา ตามลำดับ เช่นเดียวกับ กลุ่มตัวอย่าง กรณีศึกษาที่ 1 -

กรณีศึกษาที่ 5 มีประวัติการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มีพฤติกรรมเสพยาเสพติดให้โทษ ก่อนการต้องโทษเหมือนกัน

9. ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเรือนจำ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน และจำแนกตามพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเรือนจำ จำแนกตามพฤติกรรมการกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเรือนจำ	จำนวน(คน)/(ร้อยละ)			
	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป
ได้รับการศึกษาหรืออบรม				
1 หลักสูตร	50 (21.37)	18 (36.00)	7 (58.32)	1 (25.00)
2 หลักสูตร	57 (24.36)	8 (16.00)	3 (25.00)	1 (25.00)
3 หลักสูตร	21 (8.97)	3 (6.00)	0 (0)	0 (0)
4 หลักสูตร	2 (0.85)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
มากกว่า 4 หลักสูตร	31 (13.25)	2 (4.00)	1 (8.34)	0 (0)
ไม่เคยอบรม	73 (31.20)	18 (36.00)	1 (8.34)	2 (50.00)

ปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเรือนจำ	จำนวน(คน)/(ร้อยละ)			
	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป
กิจกรรมยามว่างระหว่างถูกคุมขัง (ปัจจุบัน)				
อ่านหนังสือ	79 (33.76)	15 (30.00)	0 (0)	0 (0)
เล่นกีฬา	61 (26.06)	9 (18.00)	5 (41.66)	1 (25.00)
เล่นดนตรี	14 (5.98)	1 (2.00)	1 (8.34)	0 (0)
วาดรูป/ศิลปะ	9 (3.85)	1 (2.00)	0 (0)	1 (25.00)
ไหว้พระ/สวดมนต์/สมาธิ	19 (8.12)	4 (8.00)	0 (0)	1 (25.00)
อยู่เฉย ๆ/ไม่ทำอะไร	52 (22.23)	20 (40.00)	6 (50.00)	1 (25.00)
การกระทำผิดวินัยระหว่างต้องโทษ (ปัจจุบัน)				
เคย	13 (5.56)	4 (8.00)	1 (8.34)	2 (50.00)
ไม่เคย	221 (94.44)	46 (92.00)	11 (91.66)	2 (50.00)
กองงาน/หน้าที่ ระหว่างต้องโทษ (ปัจจุบัน)				
รับจ้าง แห อวน ป่าน	113 (48.29)	29 (58.00)	8 (66.66)	1 (25.00)
สุทกรรม	9 (3.84)	0 (0)	0 (0)	1 (25.00)
กองงานช่างฝีมือ(ช่างไม้ เหล็ก)	16 (6.84)	2 (4.00)	1 (8.34)	0 (0)
อนามัย/สุขาภิบาล	27 (11.54)	3 (6.00)	1 (8.34)	0 (0)
ผู้ช่วยงานพยาบาล	1 (0.43)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
ผู้ช่วยงาน เจ้าหน้าที่	51 (21.80)	14 (28.00)	2 (16.66)	1 (25.00)
กองนอก/งานสาธารณะ	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
กองงานชรา/ป่วย	17 (7.26)	2 (4.00)	0 (0)	1 (25.00)
สภาพความเป็นอยู่ (ปัจจุบัน)				
ด้านอาหาร				
ลำบาก	26 (11.12)	18 (36.00)	2 (16.66)	0 (0)
ลำบากมาก	11 (4.70)	5 (10.00)	1 (8.34)	0 (0)
ปกติ	188 (80.34)	24 (48.00)	9 (75.00)	4(100.00)
สบาย	5 (2.14)	2 (4.00)	0 (0)	0 (0)
สบายมาก	4 (1.70)	1 (2.00)	0 (0)	0 (0)
ด้านการพักผ่อน/หลับนอน				
ลำบาก	25 (10.67)	17 (34.00)	0 (0)	0 (0)
ลำบากมาก	18 (7.70)	9 (18.00)	0 (0)	0 (0)
ปกติ	179 (76.50)	22 (44.00)	12(100.00)	4(100.00)
สบาย	12 (5.13)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
สบายมาก	0 (0)	2 (4.00)	0 (0)	0 (0)

ปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเรือนจำ	จำนวน(คน)/(ร้อยละ)			
	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป
การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่				
เข้มงวดน้อยมาก	1 (0.43)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
เข้มงวดน้อย	4 (1.70)	3 (6.00)	0 (0)	0 (0)
ปกติ	179 (76.50)	40 (80.00)	12 (100.00)	3 (75.00)
เข้มงวดมาก	38 (16.24)	5 (10.00)	0 (0)	0 (0)
เข้มงวดมากที่สุด	12 (5.13)	2 (4.00)	0 (0)	1 (25.00)

10. ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเรือนจำ การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 4 คน ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 10 ข้อมูลปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเรือนจำ จำแนกตามพฤติกรรม การกระทำผิดซ้ำ

ปัจจัยข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในเรือนจำ	การต้องโทษจำคุก (กระทำผิดซ้ำ)			
	ครั้งที่ 2 (กรณีศึกษาที่ 1)	ครั้งที่ 3 (กรณีศึกษาที่ 2)	ครั้งที่ 4 (กรณีศึกษาที่ 3)	ครั้งที่ 5 ขึ้นไป (กรณีศึกษาที่ 4)
กิจกรรมยามว่าง	เล่นดนตรี	อ่านหนังสือ	ศึกษาต่อ ม.ปลาย	เล่นดนตรี
การกระทำผิดวินัยระหว่างต้องโทษ	ไม่เคย	ไม่เคย	ไม่เคย	ไม่เคย
กองงาน/หน้าที่	ผู้ช่วยงาน	ผู้ช่วยงาน	กองงานป่าน	ผู้ช่วยงาน
สภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำ	ปกติ	ปกติ	ปกติ	ปกติ
การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่	ปกติ	ปกติ	ปกติ	ปกติ

ลักษณะกลุ่มตัวอย่างผู้กระทำผิดซ้ำ ครั้งที่ 2 - ครั้งที่ 5 ขึ้นไป พบว่า มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ในด้านพฤติกรรมการใช้ชีวิตในเรือนจำ โดยส่วนใหญ่ ผู้กระทำผิดซ้ำ ไม่เคยเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือหากมีการศึกษาอบรม จะสนใจเข้ารับการอบรมฯ เพียง 1 หลักสูตร ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ หรืออยู่เฉย ๆ ไม่เคยกระทำผิดวินัยของเรือนจำ ในด้านการงานระหว่างอยู่ในเรือนจำ ส่วนใหญ่

ทำงาน กองงานรับจ้าง (แห อวน ป่าน) รองลงมา คือ ผู้ช่วยงานเจ้าหน้าที่ตามลำดับ สำหรับสภาพความเป็นอยู่การใช้ชีวิตประจำวัน การรับประทานอาหาร การพักผ่อน ส่วนใหญ่ไม่มีผลกระทบ เพราะสามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ การปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติตามระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ต่อผู้กระทำผิดซ้ำ ส่วนใหญ่เป็นปกติเหมือนกับ ผู้ต้องขังอื่นทั่วไป โดยไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับ กลุ่มตัวอย่าง กรณีศึกษาที่ 1 -

กรณีศึกษาที่ 5 ใช้เวลาว่างในการเล่นดนตรีและอ่านหนังสือ ไม่เคยกระทำผิดวินัยและได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่หรือทำงาน เป็นผู้ช่วยงานเจ้าหน้าที่ สำหรับการใช้ชีวิตอยู่ภายในเรือนจำสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ ไม่ลำบากและเจ้าหน้าที่ไม่เข้มงวดแต่อย่างใด

■ สรุปผลและอภิปรายผล

ในส่วนของการสรุปผลและการอภิปรายผลการวิจัยนั้น จะแบ่งการอภิปรายออกเป็นมิติตามลักษณะส่วนบุคคล ความสัมพันธ์ของครอบครัว สังคมและชุมชน ตลอดจนพฤติกรรมและการใช้ชีวิตในเรือนจำ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. **ด้านลักษณะส่วนบุคคลและความสัมพันธ์ของครอบครัว** ผู้กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงาน อายุระหว่าง 30-39 ปี ภูมิลำเนาภาคกลาง สถานภาพโสด หรืออยู่เพียงลำพัง การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพ ผู้ใช้แรงงานรับจ้าง มีรายได้ต่ำจนถึงปานกลาง ประมาณ ต่ำกว่า 10,000-20,000 บาทฐานะค่อนข้างยากจน ก่อนต้องโทษจำคุกอาศัยอยู่กับบิดา-มารดา สมาชิกภายในครอบครัวรักใคร่กันดี ไม่มีสมาชิกในครอบครัวต้องโทษจำคุก

จากผลการศึกษาปัจจัยด้านครอบครัวพบว่า ผู้กระทำผิดซ้ำมีครอบครัวที่อบอุ่น มีรายได้พอสมควรในปัจจุบัน สมาชิกในครอบครัวไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด แต่สาเหตุที่มีการกระทำผิดซ้ำ เพราะว่าเมื่อครอบครัวเกิดความแตกแยกเกิดปัญหาระหว่าง บิดา-มารดา ทำให้แยกทางกัน จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ หลายอย่าง ผู้กระทำ

ผิดซ้ำออกไปใช้ชีวิตเพียงลำพัง ทำให้ขาดความอบอุ่น ไม่มีที่ปรึกษา หรือผู้กระทำผิดซ้ำมีครอบครัวและมีภรรยาใหม่ แต่เกิดปัญหาในชีวิตรวมรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายภายในครอบครัว ทำให้ต้องแยกกับภรรยาหรือเลิกกันและกลับไปใช้ชีวิตอยู่เพียงลำพังคนเดียว จึงหันกลับเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกครั้ง สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่าง กรณีศึกษาที่ 1 - กรณีศึกษาที่ 4 ได้ให้ข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ พบว่า ชีวิตในวัยเด็กไม่มีความสุข ครอบครัวฐานะยากจน เมื่อมีปัญหาหรือความทุกข์ไม่รู้จะปรึกษาใคร การใช้ชีวิตแบบอิสระทำให้พบเจอปัญหา กลับไปใช้ชีวิตกับกลุ่มเพื่อนเก่าที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เมื่อมีปัญหาจึงปรึกษาเพื่อน ซึ่งได้รับคำแนะนำไปในทางที่ผิด หรือให้ขายยาบ้า เพื่อจะได้มีเงินใช้มีรายได้ อีกทั้งผู้กระทำผิดซ้ำรู้ดีอยู่แล้วว่า การขายยาเสพติดจะทำให้มีรายได้เยอะ หาเงินได้ง่ายที่สุด ถึงแม้ว่าจะไม่ยากทำ แต่ด้วยสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นชีวิตทำให้ไม่มีทางเลือก จึงได้กลับไปกระทำผิดซ้ำ

ฉะนั้น ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านครอบครัวและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ขาดความอบอุ่นเกิดความแตกแยกขาดที่ปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาในชีวิต รายได้ไม่เพียงพอ จนผู้กระทำผิดซ้ำหันไปพึ่งยาเสพติด จึงเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้กลับไปเสพและจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ เป็นผลทำให้กลับไปกระทำผิดซ้ำ สอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ วงศ์ธนะเวทย์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การกระทำความผิดฐานคดีเกี่ยวกับยาเสพติด : ศึกษาผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดสุโขทัย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้ ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความผูกพันกันดี (ร้อยละ 67.06)

การปฏิสัมพันธ์ปรึกษาหารือกันเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 55.29) มีการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวเป็นบางครั้ง (ร้อยละ 60.00) และ ไม่พบว่า มีสมาชิกในครอบครัวที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (ร้อยละ 83.53) และสอดคล้องกับ ญัฐฉา จันดี (2555) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัญหา การแก้ไขการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของ เยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณี การกระทำผิดซ้ำ ในคดียาเสพติดของเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สาเหตุและปัญหาในการ แก้ไขปัญหา การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ในคดียาเสพติดของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ มีสาเหตุมาจาก 2 สาเหตุ คือ (1) ปัญหาส่วนบุคคล ของเด็กและเยาวชน (2) ปัญหาจากการดำเนินงาน ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ โดยปัญหาเกี่ยวกับเด็กและ เยาวชนมาจาก (1) ปัญหาระดับตัวบุคคล กล่าวคือ การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน มาจาก ปัจจัยทางด้านการควบคุมตนเอง (self-control) และโกรธฉุนเฉียวง่าย รองลงมาคือ ปัจจัย ทางด้านการมีพันธะต่อสังคม (social bond) และปัจจัยทางด้านการคบหาอยู่กับเพื่อนที่กระทำ ความผิด (differential association) (2) ปัญหา จากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยทางด้านที่อยู่ อาศัย (community context) ความกดดัน ทางสังคม และสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบข้าง ของเด็กและเยาวชน เนื่องจากเด็กและเยาวชน ที่กระทำผิดซ้ำจะอาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งชุมชน เช่น พื้นที่ที่มีอัตราในการกระทำผิดสูง แหล่งมั่วสุม แหล่งที่มีปัญหายาเสพติด และสอดคล้องกับ ศิริวรรณ กมลสุขสถิต (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

แนวทางการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำ ของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด โดยอาศัยปัจจัย ที่เป็นตัวทำนาย ทางด้านอาชญาวิทยา ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาถึงปัจจัยทางด้านอาชญาวิทยา ที่สามารถทำนาย กระทำผิดซ้ำของเด็ก และเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนาย การกระทำผิดซ้ำ ในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ตัวแปรทฤษฎีการคบหาสมาคมกับเพื่อน ($B = 1.226^{**}$) ตัวแปรพื้นฐาน อายุในขณะ กระทำผิด ($B = -.522^{**}$) ตัวแปรพื้นฐาน อาศัยอยู่กับ มารดา ($B = 2.969^{**}$) ตัวแปร พื้นฐาน อาชีพของบิดา (เกษตรกร) ($B = 3.279^{**}$) และตัวแปรพื้นฐาน อาชีพของบิดา (ลูกจ้างบริษัท/ ห้างร้าน) ($B = 3.008^{**}$)

2. ด้านสังคม ชุมชนและเศรษฐกิจ คนใน ชุมชนมีความยินดีที่ผู้กระทำผิดซ้ำ ได้รับการ ปลดปล่อยตัว และมียางานทำ แม้ว่าจะประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป แต่ก็ทำให้มีรายได้ช่วยเหลือครัว ได้อีกทางหนึ่ง แต่เมื่อมีการกระทำผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดขึ้นอีก คนในชุมชนจะมีความกังวลใจ และไม่สบายใจมากขึ้น เพราะจะสร้างปัญหา ให้กับคนในชุมชนและครอบครัว

จากผลการศึกษา ปัจจัยด้านสังคม ชุมชนและ เศรษฐกิจ พบว่า ผู้ประกอบการ หรือบุคคลในชุมชน ที่ผู้กระทำผิดซ้ำอาศัย มีความรู้สึกยินดีที่ ผู้กระทำผิดซ้ำได้รับการปล่อยตัวและกลับไป อาศัยอยู่กับครอบครัวภายในชุมชน ภูมิสำเนาเดิม แต่สาเหตุที่มีการกระทำผิดซ้ำ เพราะว่าเมื่อ ผู้กระทำผิดซ้ำออกไปใช้ชีวิตร่วมกับสังคม กลับมีทัศนคติที่ไม่ดีกับตนเอง คิดว่า สังคมไม่ให้โอกาส ผู้กระทำผิด ไม่มีการรับเข้าทำงาน ไม่มีอาชีพ ทำให้ไม่มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว

ผู้กระทำผิดซ้ำถูกมองในทาง ไม่ดี เป็นคนชั่วถูกขังตาราง สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษาได้ให้ข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ พบว่าการกลับไปใช้ชีวิตแบบเดิม ๆ เจอสภาพปัญหาเดิม ๆ ไม่กล้าใช้ชีวิตเหมือนคนปกติทั่วไป อีกทั้ง การได้พบเจอเพื่อน ๆ กลุ่มเดิมที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการเสพ การค้าหรือจำหน่าย หรือกลุ่มเพื่อนผู้ต้องขังที่รู้จักกันภายในเรือนจำฯ ที่คอยให้ความช่วยเหลือดูแล แนะนำชักจูงให้เสพและค้าขายยาเสพติดให้โทษอีกครั้ง ประการสำคัญผู้กระทำผิดซ้ำสามารถกลับเข้าไปสู่วงจรยาเสพติดได้ง่าย เพราะรู้อยู่แล้วว่า สามารถหาเสพติดได้ง่าย สร้างรายได้หรือหาเงินได้เยอะและรวดเร็ว โดยไม่ต้องใช้ทักษะความรู้ ไม่ต้องพึ่งพาครอบครัว การขายยาเสพติด ทำให้ตนเองสบายจนเคยตัว กลายเป็นคนไม่สู้งาน และการได้เงินจากการค้าขายยาเสพติดทำให้มีเงินใช้แบบไม่ต้องคิดหรือกังวล เพราะถ้าเงินหมดสามารถหาได้ง่ายจากการจำหน่ายยาเสพติด ส่วนการประกอบอาชีพสุจริต มีรายได้ไม่มากพอที่จะใช้จ่ายส่วนตัว จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลับไปกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดเช่นเดิม

ฉะนั้น ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผู้อุปการะ หรือบุคคลในชุมชนให้โอกาสในการปรับเปลี่ยนแก้ไขพฤติกรรมในการกระทำผิดที่ผ่านมา แต่เมื่อผู้กระทำผิดซ้ำออกไปใช้ชีวิตร่วมกับสังคม กลับมีทัศนคติที่ไม่ดีกับตนเอง คิดว่า สังคมไม่ให้โอกาส ถูกมองในทางไม่ดี ไม่รับเข้าทำงาน และไม่กล้าใช้ชีวิตร่วมกับคนในชุมชนเหมือนปกติทั่วไป จึงต้องไปคบเพื่อนกลุ่มเดิม ๆ หรือเพื่อนผู้ต้องขังคดียาเสพติดฯ ที่รู้จักกันภายในเรือนจำฯ แนะนำชักจูงให้เสพและค้าขายยาเสพติดให้โทษ เนื่องจากทำให้

หาเงินได้ง่าย รวดเร็ว โดยไม่ต้องใช้ทักษะความรู้ มีเงินใช้สอยโดยไม่ต้องไปพึ่งพาครอบครัว เป็นผลทำให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำ สอดคล้องกับ นิศากร อุบลสุวรรณ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องการกระทำความผิดซ้ำ คดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิง : ศึกษาเฉพาะกรณี การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยศึกษาเชิงคุณภาพที่เก็บข้อมูล สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ผลการศึกษา สรุปได้เป็นประเด็นใหญ่ ๆ ได้แก่ มีรายได้ไม่แน่นอน จิตใจอ่อนไหว ถูกชักจูงได้ง่าย มีภาระที่จะต้องเลี้ยงดูรับผิดชอบ การศึกษาน้อย มีอาชีพไม่แน่นอน แลส่วนใหญ่บุคคลแวดล้อมหรือสภาพที่อยู่อาศัยพัวพันกับยาบ้า ประกอบกับสังคมส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับผู้ที่เคยกระทำความผิดมาก่อน ไม่ให้โอกาสไม่ยอมรับเข้าทำงาน อาจเป็นส่วนทำให้ต้องค้าขายยาบ้า เพื่อความอยู่รอดของชีวิตและครอบครัว

3. ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและการใช้ชีวิตในเรือนจำฯ พบว่า ผู้กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยใช้เวลาว่างอ่านหนังสือ หรืออยู่เฉย ๆ ไม่เคยกระทำผิดวินัยของเรือนจำ ได้รับมอบหมายให้ทำงานกองงานรับจ้าง (แห อวน ป่าน) สำหรับสภาพความเป็นอยู่ภายในเรือนจำ ส่วนใหญ่ไม่มีผลกระทบและสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ ไม่ลำบากแต่อย่างใด รวมถึงการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่จะปฏิบัติต่อตัวผู้กระทำผิดซ้ำเป็นปกติเหมือนกับผู้ต้องขังอื่นทั่วไป

จากผลการศึกษา ปัจจัยด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและการใช้ชีวิตในเรือนจำ พบว่า ผู้กระทำผิดซ้ำก่อนต้องโทษ มีพฤติกรรมเสพติดและจำหน่ายยาเสพติด เป็นผลให้ต้องถูกจำคุกในครั้งแรก สาเหตุจากความต้องการด้านเงินและทรัพย์สิน เพื่อนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน เมื่อถูกจับและต้องโทษจำคุกได้พบเจอเพื่อนและผู้ต้องขังภายในเรือนจำที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น ทำให้ได้เรียนรู้พฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดจากเพื่อนผู้ต้องขังที่รู้จักกันภายนอก และพึ่งรู้จักกันระหว่างที่ต้องโทษจำคุก เป็นผลทำให้การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเป็นเครือข่ายใหญ่มากขึ้น ด้านการศึกษาและอบรม ผู้กระทำผิดซ้ำส่วนหนึ่ง ไม่สนใจเข้ารับการศึกษาระหว่างตามหลักสูตรที่ทางเรือนจำ ดำเนินการจัดให้ เพราะคิดว่าไม่จำเป็นและไม่สำคัญด้านกองงานที่เรือนจำ/ทัณฑสถานจัดให้ ผู้กระทำผิดซ้ำทำงานระหว่างที่อยู่ในเรือนจำ เช่น กองงานรับจ้าง (แห ป่าน พรมา) เป็นกองงานหรืออาชีพที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ต้องขังทั่วไปหรือผู้กระทำผิดซ้ำ เพราะไม่สามารถนำวิชาชีพจากการทำงานในกองงาน ไปใช้ในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษได้ สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่าง กรณีศึกษา ได้ให้ข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ พบว่า การกระทำผิดและต้องโทษจำคุกครั้งแรกอยู่ในช่วงที่เป็นวัยรุ่น ความผิดเพียงเล็กน้อยมีความคิดว่า วัน เวลาที่ใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำ ผ่านไปด้วยความรวดเร็ว สนุกสนานได้อยู่กับกลุ่มเพื่อน ๆ วัยเดียวกัน จนกระทั่งพ้นโทษออกไป จึงยังไม่มีอาการเกรงกลัวการติดคุก เพราะสามารถดำรงชีวิตรประจำวันภายในเรือนจำ ได้

การทำงานในเรือนจำ มีหลายอย่าง หลายหน้าที่ ไม่หนักหนาหรือลำบากเหมือนภายนอกแต่อย่างใด แม้กระทั่งการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติตามระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ต่อผู้กระทำผิดซ้ำ ถ้าไม่มีกระทำความผิดวินัยของเรือนจำ ผู้กระทำผิดซ้ำสามารถสามารถใช้ชีวิตเหมือนปกติทั่วไป เพราะผู้กระทำผิดซ้ำบางคนหรือบางส่วนรู้จักคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่เรือนจำ เพราะต้องโทษจำคุกหลายครั้ง จนเจ้าหน้าที่เรือนจำสามารถจดจำชื่อ-สกุลของผู้กระทำผิดซ้ำได้ ส่วนปัจจัยสำคัญหรือสาเหตุการกระทำผิดซ้ำเพราะครอบครัวมีฐานะค่อนข้างยากจน มีรายได้น้อย เพื่อน/แฟน มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ เริ่มเสพยาบ้าจากการชักชวนของเพื่อน ๆ ในกลุ่ม และได้เข้าสู่วงจรการจำหน่ายยาเสพติด เมื่อถูกจับดำเนินคดีและต้องโทษจำคุก สามารถใช้ชีวิตในเรือนจำ ได้อย่างปกติ เพราะเคยต้องโทษจำคุกมาแล้ว และมีเพื่อนที่ถูกจับดำเนินคดีก่อนหน้านี้ ให้การต้อนรับ คอยดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดความรัก ความสามัคคี ระหว่างอยู่ในเรือนจำ หรือได้รู้จักเพื่อนผู้ต้องขัง คดียาเสพติดให้โทษ จนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้พฤติกรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติด เช่น การเสพ การค้าขายหรือจำหน่ายยาเสพติด หรือแหล่งซื้อขายยาเสพติดที่มีราคาถูก หรือไม่ต้องใช้เงินในการรับยาเสพติด มาจำหน่าย และเมื่อได้รับการปล่อยตัวออกไปใช้ชีวิตกับครอบครัวมีพฤติกรรมเดิม ๆ คบหาสมาคมติดต่อสื่อสาร พบปะ พูดคุย และไปมาหาสู่กับกลุ่มเพื่อน ๆ และเพื่อนที่รู้จักกันภายในเรือนจำ ที่มีพฤติกรรมยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดฯ ประกอบกับเมื่อใช้ชีวิต

อยู่ภายนอก ไม่สามารถหางานทำได้ ไม่มีทุนในการประกอบอาชีพ ไม่มีโอกาสหรือทางเลือกในการใช้ชีวิต ไม่มีความช่วยเหลือใด ๆ จากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน

สำหรับการทำงานในเรือนจำฯ เช่น แรงงานรับจ้าง ถักแห ถักป่าน เย็บอวน หรือกองงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในเรือนจำฯ ไม่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในชุมชน หรือภูมิสำเนาเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ แม้กระทั่งการทำงานในสถานประกอบการขนาดใหญ่ หรือเล็ก ก็ไม่มีผู้ประกอบการรับเข้าทำงานแต่อย่างใด ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของภาครัฐหรือเอกชน เพราะมีการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดก่อนจะรับเข้าทำงาน ส่วนการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันที่เรือนจำฯ/ทัณฑสถาน กำหนดให้ผู้กระทำผิดซ้ำไม่ให้ความสนใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมฯ เพราะคิดว่าอาชังพระยะสันหาเงินได้น้อย เมื่อเปรียบเทียบกับการจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ จึงเป็นสาเหตุอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ผู้กระทำผิดซ้ำไม่เข้ารับการฝึกอาชีพพระยะสัน

ฉะนั้น ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและการใช้ชีวิตในเรือนจำฯ ของผู้กระทำผิดซ้ำที่มีพฤติกรรมเสพและจำหน่ายยาเสพติด เพราะความจำเป็น ด้านเงินและทรัพย์สิน ทำให้ต้องโทษจำคุกและได้พบเจอเพื่อนผู้ต้องขังในเรือนจำฯ ส่งผลให้เกิดเครือข่ายยาเสพติดให้โทษเป็นเครือข่ายใหญ่และกว้างขวางมากขึ้น ประกอบกับระหว่างที่ต้องโทษจำคุกในเรือนจำฯ ผู้กระทำผิดซ้ำไม่สนใจเข้ารับการศึกษและการอบรมวิชาชีพ จึงไม่มีทักษะความรู้ด้านการศึกษาและด้านอาชีพ เพื่อนำไปใช้ภายหลัง

ได้รับการปล่อยตัว และสิ่งสำคัญของการกระทำผิดซ้ำหลาย ๆ ครั้งในพื้นที่ภูมิสำเนาเดิม เป็นผลทำให้ผู้กระทำผิดซ้ำรู้จักและคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่เรือนจำฯ เพราะทราบอยู่แล้วว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะได้รับความสะดวกสบายระหว่างที่ต้องโทษจำคุก โดยเฉพาะการไม่กระทำผิดระเบียบวินัยของทางเรือนจำฯ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้กระทำผิดซ้ำไม่เกรงกลัวในการต้องโทษจำคุก และเป็นปัจจัยสำคัญทำให้กลับไปเสพและขายยาเสพติดให้โทษ เป็นผลทำให้กลับไปกระทำความผิดซ้ำ สอดคล้องกับ นุชนาฏ มุกระ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ : ศึกษาเฉพาะกรณีการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ โดยจำแนกวิเคราะห์เป็นรายได้ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ พร้อมทั้งศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไข และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขัง เรือนจำกลางเชียงใหม่ ประชากร คือ นักโทษเด็ดขาดชายที่กระทำความผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ ซึ่งกระทำผิดซ้ำ ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป และถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางเชียงใหม่และได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดจากจำนวน 470 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน 2553) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ นั้น มาจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นด้านครอบครัว

สังคมและชุมชน การคบเพื่อน เศรษฐกิจ ก็ตาม ล้วนส่งผลให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด ถ้าครอบครัวขาดความอบอุ่น ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่เอาใจใส่ ก็ง่ายต่อการถูกชักจูงจากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงสภาพเศรษฐกิจ การคบเพื่อน ตลอดจนสภาพของสังคมและชุมชน กลัวที่สังคมจะไม่ให้การยอมรับ ถูกปฏิเสธจากสถานที่ทำงานทำให้ขาดรายได้ที่จะเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัว ส่งผลให้ต้องกลับไปทำผิดซ้ำนั่นเอง

■ ข้อคิดเห็น

การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังมีปัจจัยและสาเหตุที่สำคัญ คือ ปัญหาส่วนตัว ปัญหาครอบครัว รายได้ ปัญหาของสังคม ปัญหาสภาพแวดล้อมภายในชุมชนและการยอมรับผู้กระทำผิด หรือแม้กระทั่งปัญหาของเรือนจำฯ ซึ่งเป็นสถานที่คุมขังผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาก็เพื่อที่จะไม่ให้ผู้กระทำความผิดซ้ำ หวนกลับไปกระทำผิดกฎหมายหรือกระทำผิดซ้ำอีก จนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเดือดร้อน หรือเป็นปัญหาต่อสังคมส่วนร่วม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้กระทำผิดซ้ำสามารถปรับตัวเข้าสู่สังคม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ภายหลังพ้นโทษ ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็น แนวทางแก้ไขและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดซ้ำ เพื่อไม่ให้กลับไปกระทำความผิดอีก ดังนี้

1. ด้านครอบครัว

สมาชิกภายในครอบครัว พ่อ แม่ พี่ น้อง ภรรยา ลูก หรือญาติ ควรคอยให้ความช่วยเหลือดูแล เอาใจใส่ ห่วงใย และสอดส่องพฤติกรรมของผู้กระทำผิดซ้ำ มีการทำกิจกรรมร่วมกัน

ภายในครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อบ่งชี้ให้ผู้กระทำผิดซ้ำ เห็นว่า สมาชิกภายในครอบครัวทุกคนรักใคร่ ห่วงใยและตั้งใจได้อยู่ร่วมกับผู้กระทำผิดซ้ำ เพราะมีความสำคัญเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัว เป็นที่รักใคร่ของคนในครอบครัว แม้ว่าจะเคยกระทำผิดมาก่อน ไม่ใช่สาเหตุหรือเรื่องสำคัญ เพราะผู้กระทำผิดซ้ำสามารถรับรู้ได้ด้วยตนเองว่า ขณะที่อยู่ภายในเรือนจำฯ บุคคลที่เห็นความสำคัญและเป็นห่วงเป็นใย คอยให้ความช่วยเหลือทุกเรื่องไปเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ และเมื่อมีปัญหา เข้ามาภายในชีวิต สมาชิกภายในครอบครัว เป็นกำลังใจ คอยให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา แนะนำจนสามารถผ่านพ้นปัญหาต่าง ๆ ไปได้ด้วยกัน

2. ด้านสังคม ชุมชน

การที่จะให้บุคคลในสังคม ชุมชน ยอมรับผู้กระทำผิดซ้ำกลับเข้าไปอยู่ในชุมชน เหมือนเดิมนั้น จากการสอบถามผู้กระทำผิดซ้ำ ทุกคนที่ตอบแบบสอบถามหรือให้สัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมยอมรับผู้กระทำผิดซ้ำและให้โอกาสในการกลับไปใช้ชีวิตเหมือนเดิม มีเพียงผู้ที่กระทำผิดซ้ำคิดไปเองว่า ตนเองเป็นที่น่ารังเกียจของสังคม ไม่กล้ากลับไปใช้ชีวิตเหมือนเดิม คนในสังคมไม่เห็นคุณค่าของตนเอง และคิดว่าตนเองเป็นคนขี้คุกขี้ตาราง คนติดคุกไม่ดี ถูกนิทาจนกระทั่งความคิด ทศนคติ ของตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาและสร้างปัญหาต่าง ๆ โดยการกลับไปอยู่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีกครั้ง ดังนั้น จึงต้องแก้ที่ความคิด ทศนคติและความเชื่อ ของผู้ที่กระทำความผิดให้เปลี่ยนแปลงจากเดิมโดยการปรับเปลี่ยนแก้ไขฟื้นฟูปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทศนคติของผู้กระทำผิดขณะที่อยู่ภายในเรือนจำฯ

ในส่วนของคุณคณาสังคม ชุมชนควรต้องให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดซ้ำ ด้วยการติดต่อประสานงานระหว่างภาครัฐ เอกชน หรือองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นเครือข่ายสังคมสงเคราะห์ในงานราชทัณฑ์ อาทิเช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด พัฒนาสังคมหรือความมั่นคงของมนุษย์ โรงพยาบาล วัด กลุ่มสมาคมต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดซ้ำ ได้ทำงานภายในสถานประกอบการ หรือพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งในชุมชน เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพส่วนตัวและมีรายได้ ในการดำรงชีวิต หรือหากสืบทราบว่างกลับไปยังเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ให้ความร่วมมือในการสอดส่องดูแลไม่ให้เกิดการระบาดของยาเสพติด เพื่อป้องกัน ลดปัญหาความเดือดร้อนและสามารถยับยั้งการแพร่กระจายของยาเสพติด

3. ด้านการควบคุม แก้ไขฟื้นฟู และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดซ้ำ

ด้านการควบคุม แก้ไข ฟื้นฟู และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดซ้ำของเจ้าหน้าที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน จะต้องมีการจำแนกลักษณะผู้กระทำผิดซ้ำ วิเคราะห์สาเหตุ และพฤติกรรม การกระทำผิดในครั้งนี้อาจมีปัญหหรือสาเหตุในเรื่องใด เพื่อจะได้วางแผนในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้อง เช่น มีรายได้ไม่เพียงพอ เพราะไม่ได้ประกอบอาชีพ ทำให้ต้องไปค้าขายยาเสพติด เจ้าหน้าที่เรือนจำฯ ต้องส่งเสริมให้ความรู้ ทักษะ การประกอบอาชีพ โดยมุ่งเน้นอาชีพอิสระ ไม่ต้องลงทุนเยอะ และใช้ระยะเวลาการศึกษาอบรมฯ ระยะสั้น ๆ ซึ่งกรมราชทัณฑ์ ได้มีแนวทางการดำเนินการ

ขั้นตอนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำความผิดแต่ละประเภทคดีให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเข้าใจกระบวนการ วิธีการปฏิบัติงานต่าง ๆ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการทำงาน เพื่อจะได้แก้ไขผู้ต้องขังให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในส่วนของการใช้ชีวิตประจำวันภายในเรือนจำฯ หรือการทำงานของผู้ต้องขัง ปรากฏว่า กงงานที่มีอยู่ภายในเรือนจำฯ/ทัณฑสถาน ที่มอบหมายให้ผู้ต้องขังทำเป็นประจำทุกวัน ส่วนหนึ่งเป็นกองงานรับจ้าง เช่น เย็บแห ถักอวน ถักป่าน พรม ฯลฯ โดยส่วนใหญ่ ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ต้องขัง เพราะปัญหาการกระทำผิดที่เกิดขึ้น คือ ผู้ต้องขังไม่มีความรู้ในเรื่องการประกอบด้านอาชีพ ไม่มีผู้ประกอบการหรือสถานประกอบการรับเข้าทำงานจึงทำให้กลับไปกระทำผิดซ้ำ

ดังนั้น งานรับจ้างประเภทต่าง ๆ ที่นำมาให้ผู้ต้องขังทำภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน จึงไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันหรือการประกอบอาชีพ เพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว หรือตนเองภายหลังพ้นโทษได้ จึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนนโยบาย แผนการดำเนินงาน การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรื่องการทำงาน ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ หรือทักษะความรู้เกี่ยวกับอาชีพระยะสั้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้เป็นความรู้ และให้ผู้กระทำผิดซ้ำ นำไปประกอบอาชีพด้วยตนเองภายหลังพ้นโทษ โดยไม่เป็นภาระต่อสังคมอีกต่อไป

5. ด้านผู้กระทำผิดซ้ำ

ผู้กระทำผิดซ้ำ ย่อมรู้และเข้าใจว่า การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต้องถูกดำเนินคดีและต้องโทษจำคุก แต่ด้วยปัญหาและสาเหตุจำเป็นอย่างหลาย ๆ ด้าน เช่น รายได้ไม่พอ

ติดยาเสพติด หรือกล่าวอ้างว่า สังคมไม่ยอมรับ ไม่ให้โอกาส ทำให้ต้องกลับไปยุ่งเกี่ยวกับ ยาเสพติดฯ และกระทำผิดซ้ำ โดยที่ผู้กระทำผิดซ้ำ อาจจะลืมนึกไปว่า สถาบันครอบครัวเป็นสิ่งที่ สำคัญอย่างยิ่ง การที่ผู้กระทำผิดซ้ำ ได้รับโอกาส จากครอบครัวและกลับไปใช้ชีวิตร่วมกัน สมาชิก ในครอบครัวมีการแสดงความรัก ความห่วงใย การให้กำลังใจ การมีชีวิตคู่หรือครอบครัวที่ดี การยอมรับไม่ดูหมิ่นต่อว่าหรือทะเลาะกัน พร้อมจะให้ภัยซึ่งกันและกัน หากคนใดหรือ คนในครอบครัวทำผิดพลาด สามารถทำให้ ผู้กระทำผิดซ้ำ พึงสำนึกได้ว่า การได้อยู่ร่วมกัน กับครอบครัวที่อบอุ่นย่อมมีความสุขในชีวิต มากกว่าการอยู่เพียงลำพังในเรือนจำฯ อันเป็น เหตุผลหนึ่งในการปฏิเสธกลุ่มเพื่อนที่ชักชวน ชักจูง ให้กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และจะได้ เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและเป็นคนดีของ ครอบครัวต่อไป

■ ข้อเสนอแนะ

การนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ครั้งนี้ สามารถเปรียบเทียบ ข้อเท็จจริงของการกระทำผิดในเชิงลึกได้ มากขึ้น และสามารถนำไปเป็นแนวทางการปรับปรุงจัดทำโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูพัฒนา พฤตินิสัยของผู้ต้องขังตามลักษณะแห่งคดีและ พฤติการณ์การกระทำผิดของเรือนจำและ กรมราชทัณฑ์

2. สภาพภายในเรือนจำหรือการใช้ชีวิต ภายในเรือนจำของผู้กระทำผิดซ้ำ บ่งบอกให้ เห็นว่าผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวในการถูกคุมขัง

เพราะการต้องโทษหลายครั้ง ทำให้คุ้นเคยกับ เจ้าหน้าที่ภายในเรือนจำฯ รู้จักระเบียบวินัย กฎ ข้อบังคับ และรู้ว่าควรปฏิบัติตัวอย่างไรขณะที่ อยู่ภายในเรือนจำฯระหว่างที่ต้องโทษจำคุก ที่จะทำให้ตนเองสบาย อยู่อย่างปลอดภัย หรือไม่ถูกกลั่นแกล้งจากผู้ต้องขังอื่น อีกทั้ง การได้รู้จักกับเพื่อนผู้ต้องขังคดียาเสพติดเพิ่มขึ้น จะทำให้รู้ว่ายังมีแหล่งยาเสพติดอยู่ในพื้นที่ ตรงไหนบ้าง และเมื่อพ้นโทษออกไป ได้ไปพบ เพื่อน ๆ กลุ่มที่รู้จักและเคยต้องโทษจำคุกด้วยกัน ภายในเรือนจำฯ ชักชวนกันไปกระทำผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้โทษ และมีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นผลให้กลับไปกระทำผิดซ้ำอีกหลายครั้ง ดังนั้น จึงต้องนำผลข้อมูลและปัญหาที่ได้จาก การวิจัยไปเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ระเบียบแบบแผน และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการพัฒนาการปฏิบัติงานหรือพัฒนา ปรับปรุง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เรือนจำ และทัณฑสถานอื่นของกรมราชทัณฑ์

■ การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะ ผู้ต้องขังขายกระทำความผิดซ้ำคดียาเสพติดให้โทษ ของเรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อได้ ข้อมูลเชิงลึก ในการศึกษาการกระทำผิดซ้ำของ ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานอื่น ๆ ในสังกัด กรมราชทัณฑ์ ควรศึกษาผู้ที่กระทำความผิดซ้ำ โดยจำแนกตามฐานความผิด เช่น ความผิด เกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดต่อชีวิต และร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ และความผิดอื่น ๆ ตามกฎหมายที่ผู้กระทำความผิดก่ออาชญากรรม

สะท้อนขวัญเป็นภัยต่อสังคม หรือคดีที่เป็นที่สนใจของประชาชน เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบข้อเท็จจริงของการกระทำความผิดในเชิงลึกได้มากขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเรื่องการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือผู้กระทำผิดซ้ำ เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงจัดทำโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูพัฒนา พฤตินิสัยของผู้ต้องขังตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำความผิดของเรือนจำและกรมราชทัณฑ์

3. การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนทางสังคมของภาครัฐเกี่ยวกับผู้ต้องขังหรือผู้กระทำความผิดซ้ำ ภายหลังได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษและออกไปสู่สังคมภายนอก

■ บรรณานุกรม

กรมราชทัณฑ์. สถิติระบบข้อมูลผู้ต้องขัง. ค้นเมื่อ 4 เมษายน 2565, จาก (http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2021-10-01&report=)

ณัฐวุฒิ จันดี. (2555). ปัญหาการแก้ไขการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิศากร อุบลสุวรรณ. (2557). การกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นุชนาฏ มุกระ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พิรศักดิ์ วงศ์ธนเวทย์. (2554). การกระทำ ความผิดฐานคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติด : กรณีศึกษาผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ระบบข้อมูลผู้ต้องขัง. ค้นเมื่อ 4 เมษายน 2565, จาก (<http://10.1112.74.1/primsm-search/Report102/ReportMain.aspx?date=20211001>)

ศิริวรรณ กมลสุขสถิต. (2563). แนวทางการป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้านอาชญาวิทยา. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

